

NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 891/01
Zo dňa: 10. 06. 2014

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 14
Počet príloh: 0

PROTOKOL

**o výsledku kontroly
efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach vykonávajúcich sociálnu
starostlivosť v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov územnej samosprávy a neverejných
poskytovateľov.**

GERIUM

Bratislava, október 2014

**Protokol
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. **891/01** z 10. 06. 2014 vykonali:

Ing. Marián Bublávek, vedúci kontrolnej skupiny
Ing. Kamila Husková, členka kontrolnej skupiny

kontrolnú akciu: kontrola efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach vykonávajúcich sociálnu starostlivosť v zriaďovateľskej pôsobnosti orgánov územnej samosprávy a neverejných poskytovateľov. Kontrola efektívnosti a účinnosti vynakladania prostriedkov zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu samosprávneho celku, resp. obce, ktoré boli poskytnuté vybraným právnickým osobám na poskytovanie starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb.

Kontrola bola vykonaná v čase od 13. 06. 2014 do 30. 09. 2014 v

**GERIUM,
Pri trati 47,
821 06 Bratislava - Podunajské Biskupice,
IČO 31755534**

za kontrolované obdobie: rok 2013.

Predmetom kontroly bolo posúdiť stav kontrolovaných skutočností so všeobecne záväznými právnymi predpismi, internými predpismi a s medzinárodnými dohovormi a právnymi aktmi EÚ, ktorými je SR viazaná. Preskúmať a vyhodnotiť mieru efektívnosti, hospodárnosti a účinnosti, s akou vybrané zariadenia hospodária s verejnými finančnými prostriedkami a majetkom. Preveriť mieru efektívnosti a účinnosti poskytovaných služieb v zariadeniach, či dodržiavania vecných a časových povinností a zistiť reálny stav v dosahovaní výkonu a spôsobu riadenia.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi, internými predpismi a s medzinárodnými dohovormi a právnymi aktmi európskej únie, ktorými je Slovenská republika viazaná.

GERIUM je zariadením sociálnych služieb s celomestskou pôsobnosťou a má dve organizačné súčasti a to, Zariadenie pre seniorov (ďalej len „ZpS“ alebo „zariadenie“) Pri trati 47, Bratislava - Podunajské Biskupice s kapacitou 50 miest, ZpS a Zariadenie opatrovateľskej služby (ďalej len „ZOS“) Smolnícka 3, Bratislava - Ružinov s kapacitou 30 miest pre ZpS a 34 miest pre ZOS. Celková kapacita zariadenia je 114 miest. Zariadenie vzniklo na základe zriaďovacej listiny, schválenej uznesením mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, zo dňa 30.04.2009.

GERIUM je právnická osoba, napojená svojimi príjmami a výdavkami na rozpočet hlavného mesta SR Bratislavy. S rozpočtovými prostriedkami a inými prostriedkami prijatými od iných subjektov hospodári v súlade so Štatútom a príslušnými všeobecnými záväznými nariadeniami. Štatutárnym orgánom zariadenia je riaditeľ, ktorého na návrh primátora vymenováva a odvoláva zriaďovateľ.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Registrácia zariadenia do registra poskytovateľov sociálnych služieb vedeného Bratislavským samosprávnym krajom sa uskutočnila 17.07.2009.

Kontrolou bolo preverené či zriaďovacia listina zariadenia obsahovala náležitosti v zmysle § 9 ods. 9 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) a to konkrétne druh a formu poskytovanej sociálnej služby a názov zariadenia, predmet jeho činnosti a jeho odborné zameranie, ak je to účelné a vhodné. Kontrolou neboli zistené nedostatky.

Kontrolná skupina preverila stanovené kapacity pre jednotlivý druh sociálnej služby podľa údajov uvedených v zriaďovacej listine, resp. v registračnej karte s reálnym stavom a kapacitou zariadenia. Kontrolou neboli zistené nedostatky alebo rozdiely v údajoch.

Tabuľka č. 1 Kapacita zariadenia a jej obsadenosť v roku 2013 (klienti)

Oddelenie	Stav k 31.12 . 2012	prijat í	prepusten í	zomrel í	Stav k 31.12 . 2013	Kapacita zariadeni a	Obsadenos ť v % za rok 2013
ZpS Pri Trati	48	14	2	10	50	50	100 %
ZpS Smolnícka	30	7	1	6	30	30	100 %
ZOS Smolnícka	34	85	61	24	34	34	100 %

Zdroj: Ročný výkaz o zariadeniach sociálnych služieb Soc 1-01

Zariadenie poskytuje sociálnu službu:

- fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby alebo
- fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Zariadenie ďalej poskytuje:

- 1) pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
- 2) sociálne poradenstvo
- 3) sociálnu rehabilitáciu
- 4) ošetrovateľskú starostlivosť
- 5) ubytovanie
- 6) stravovanie
- 7) upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva
- 8) osobné vybavenie

Kontrolná skupina sa zamerala na kontrolu ZpS Pri Trati v Podunajských Biskupiciach.

Fyzickou obhliadkou zistila, že zariadenie má v súlade s § 9 ods. 4 zákona o sociálnych službách vybudované bezbariérové prístupy do zariadenia. V celom zariadení sú vybudované bezbariérové chodby a vstupy do sociálnych zariadení. Nachádza sa tu aj výťah, ktorý uľahčuje klientom ich mobilitu po zariadení.

Ďalej v súlade so zákonom NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákonom NR SR č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov malo zariadenie vypracovanú internú smernicu o ochrane nefajčiarov, účinnú k 01.01.2013 v zmysle ktorej bolo zakázané fajčiť vo všetkých priestoroch a objektoch užívaných obyvateľmi zariadenia okrem miestností

označených ako fajčiaren. Na túto skutočnosť upozorňovala značka „zákaz fajčenia“ umiestená na dobre osvetlenom, ľahko prístupnom a viditeľnom mieste na vchodových dverách do zariadenia.

Zariadenie malo na vhodnom a trvale viditeľnom mieste umiestené označenie miesta poskytovania sociálnej služby v súlade s § 67 zákona o sociálnych službách.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hl. m. so sídlom v Bratislave (ďalej len „RÚVZ“) vydal dňa 23.10.2007 rozhodnutie č. RÚVZ/22-16023.1./2007, v ktorom schválil prevádzkový poriadok pre GERIUM, Pri trati 47, Bratislava s odôvodnením, že v predloženom prevádzkovom poriadku boli uvedené požiadavky a opatrenia, ktoré sú v súlade s požiadavkami predpisov na ochranu verejného zdravia a všeobecne platných predpisov.

Podmienky prijatia klientov (žiadateľov) do zariadenia sa riadia predovšetkým zákonom o sociálnych službách. Žiadateľ ako prvý musí na príslušnej mestskej časti, kde má trvalý pobyt podať žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Prílohou tejto žiadosti musí byť aj vyjadrenie lekára o zdravotnom stave žiadateľa.

Neštatickou metódou na základe úsudku kontrolóra bola ku kontrole vybraná vzorka 18 osobných spisov klientov zariadenia, ktorá pozostávala z klientov prijatých v kontrolovanom roku 2013 ale aj z predchádzajúcich období. Kontrolná skupina preverila, či žiadosti o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby obsahovali aj priložené právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu.

Kontrolou bolo zistené, že všetky preverované osobné spisy klientov obsahovali aj právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu od príslušných mestských častí, kde mali občania (žiadatelia) trvalý pobyt.

Po vydaní rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu a nadobudnutí jeho právoplatnosti, si podá občan osobne, alebo písomne žiadosť o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v zariadení, v ktorej jasne uvedie o akú službu žiada. Ďalej je žiadateľ povinný doložiť posledné rozhodnutie o dôchodku zo sociálnej poisťovne a čestné vyhlásenie o majetku.

Do poradovníka čakateľov na sociálnu službu v zariadení boli zaraďovaní občania až po predložení právoplatného rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov. Rozhodnutia boli vydané buď obcou alebo príslušnou mestskou časťou, v ktorej má občan (žiadateľ) trvalé bydlisko.

K 31.08.2014 zariadenie evidovalo vo svojom poradovníku 116 žiadateľov.

Každý mesiac sa konala porada sociálno-zdravotného úseku na ktorom vedúca oddelenia informovala o prijatých žiadostiach do poradovníka, o úmrtiach za daný mesiac v zariadení, o novoprijatých občanoch do zariadenia. Každomesačne sa taktiež aktualizoval poradovník, z ktorého boli vylúčení čakatelia v prípade úmrtia. Súčasťou zápisníc z porad boli aj hlásenia o obsadenosti zariadenia.

Kontrolou bolo preukázané, že do zariadenia boli prijatí len občania z poradovníka. Zariadenie v priebehu roka 2013 neprijalo žiadneho klienta mimo poradovníka na základe výnimky zo strany zriaďovateľa alebo na základe § 8 ods. 6 zákona o sociálnych službách.

Prevereníím zmlúv uzatvorených s klientmi zariadenia a postupov pri prijímaní klientov do zariadenia nebolo zistené porušenie a ani nesúlad so Všeobecne záväzným nariadením hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 3/2011 z 28.04.2011 o úhradách za poskytovanie sociálnych služieb.

Kontrolou bolo preverené dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane

pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“). Zásada rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Zásada rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní sociálnych služieb sa v zariadení uplatňuje v súlade s § 5 zákona o sociálnych službách.

Kontrolná skupina ďalej preverila spisovú dokumentáciu vrátane individuálnych plánov. Za účelom kontroly spisovej dokumentácie a individuálnych plánov prijímateľov sociálnych služieb v zariadení bola kontrolnou skupinou vybraná náhodná vzorka 20 klientov (päť vo vekovej kategórii od 60-70 rokov, päť vo veku od 70 – 80, päť vo veku od 80 – 90 a päť vo veku nad 90 rokov).

Spisová dokumentácia klientov obsahovala všetky údaje o klientovi a všetky doklady potrebné na zaradenie a prijatie klienta do zariadenia. Tiež obsahuje všetky písomnosti počas pobytu klienta v zariadení.

Každý klient mal zároveň vedený aj spis, kde je zaznamenávaná individuálna práca s klientom. Ciele individuálneho plánu vychádzali z individuálnych potrieb prijímateľov sociálnej služby. Individuálny plán klienta obsahoval základné údaje o klientovi ako je meno, priezvisko, dátum narodenia, dátum nástupu do zariadenia, adresa trvalého bydliska, identifikáciu individuálnych potrieb, ciele individuálneho plánu, priebeh plnenia osobného cieľa, želania a potreby klienta, osobný cieľ klienta a kľúčového pracovníka, kroky k naplneniu osobného cieľa.

Individuálny plán (ďalej len „IP“) sa zostavuje na základe konzultácie sociálneho pracovníka s klientom dotazníkovou formou, kde má klient možnosť v dotazníku vyznačiť oblasti a aktivity, ktorým by sa chcel venovať. IP sa zameriava na zabezpečenie denného režimu, úradných záležitostí, skupinových a individuálnych činností, rehabilitácie a starostlivosti. Klient má možnosť vyjadriť sa či má záujem o zostavenie IP. V prípade nezájmu klienta o zostavenie individuálneho plánu alebo prípade nepriaznivého zdravotného stavu, kedy nebolo možné zostaviť individuálny plán, bola informácia v spise zaznamenaná a klientovi bolo vyhovené. V takomto prípade príslušný sociálny pracovník pracuje ďalej s klientom prostredníctvom skupinových aktivít.

Aktualizáciu individuálnych plánov vykonával sociálny pracovník v závislosti od zmeny zdravotného alebo duševného stavu alebo podľa pribudnutej aktivity klienta, čo je približne raz za mesiac, najviac však raz za polroka.

Skupinové podujatia organizované v roku 2013 v zariadení boli napr. biblioterapia (terapeutická metóda, ktorá využíva liečebné prvky rôznych literárnych žánrov k dosiahnutiu stanovených cieľov), ergoterapia (liečebný postup, pri ktorom sa terapeuticky využíva pracovná činnosť podľa možností a schopností klientov), muzikoterapia (liečba hudbou, ktorá využíva upokojujúce účinky hudby, pomáha odbúravať stres a agresiu), kognitívny tréning (tréning pamäti je preventívny program na posilňovanie pamäti a vitality seniorov), sociálna rehabilitácia, nácvik sebaobsluhy a jemnej motoriky, arteterapia (liečba výtvarným umením). Okrem terapií sa klienti zúčastnili rôznych kultúrnych podujatí, výletov, posedení a iných spoločenských akcií. O všetkých uskutočnených aktivitách a skupinových terapiách zariadenie viedlo podrobnú evidenciu s menným zoznamom zúčastnených klientov.

Podľa § 17 ods. 1 zákona o sociálnych službách, obslužnými činnosťami sú ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva

a poskytovanie vecných plnení spojených s poskytovaním ambulantnej sociálnej služby v spoločných priestoroch.

Kapacita ZpS Pri Trati bola 50 miest. Klienti boli umiestení v šiestich dvojposteľových a 38 jednoposteľových izbách.

V suteréne sa nachádzala kotolňa a sušiareň. Na prízemí sa nachádzali kancelárie, telocvičňa, vstupná hala, sociálne zariadenia pre návštevy a zamestnancov, ambulancia lekára. Prvé poschodie disponovalo 20 lôžkami, z toho bolo šesť dvojlôžkových a osem jednolôžkových izieb, pričom vždy dve izby majú spoločné sociálne zariadenie. Oddelenie je zmiešané pre mužov a ženy. Občania na tomto poschodí sú plne odkázaní na pomoc druhej osoby v základných sebaobslužných úkonoch (hygiena, stravovanie, vylučovanie) a preto si vyžadujú komplexnú a sústavnú ošetrovateľskú a opatrovateľskú starostlivosť. Druhé a tretie poschodie malo 30 jednolôžkových izieb, pričom vždy dve izby majú spoločné sociálne zariadenie a chodbu s kuchynským kútom. Oddelenie je taktiež zmiešané pre mužov a ženy. Sú tu umiestňovaní občania, ktorí potrebujú asistenciu ošetrovateľského personálu pri bežných sebaobslužných úkonoch, sú sebestační a mobilní, na stravu dochádzajú do jedálne.

K objektu patrí i prilahlá záhrada s altánkom, lavičkami a zeleňou s výsadbou okrasných kvetín, drevín a stromov.

Stravovanie pre klientov zariadenia a pre jej zamestnancov bolo zabezpečované dodávateľským spôsobom. Poskytované boli dva druhy stravy a to racionálna a diabetická.

Kvalita a kvantita stravy boli pravidelne kontrolované členmi stravovacej komisie a výborom občanov zariadenia.

V kontrolovanom období zariadenie poskytovalo svojim klientom služby práčovne, žehliarne a taktiež klientom zabezpečovalo nákupy podľa požiadaviek.

Pravidelne, podľa potrieb a požiadaviek občanov boli zabezpečené holičské, kadernícke a pedikérske služby.

Lekárska starostlivosť bola poskytovaná všeobecnou lekárkou, ktorá dochádzala za občanmi do zariadenia, a to dva razy do týždňa. Odborná lekárska starostlivosť sa zabezpečovala v ambulanciách odborných lekárov na odporúčenie všeobecnej lekárky pre dospelých.

V kontrolovanom období zariadenie zamestnávalo troch sociálnych pracovníkov. Prvá sociálna pracovníčka pracovala v zariadení od roku 2000, mala ukončené vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore sociálna práca, disponovala 15 rokmi praxe v odbore a od roku 2013 pracovala ako vedúci sociálny pracovník. Druhá sociálna pracovníčka nastúpila do zariadenia v roku 2014 a mala ukončené vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v odbore sociálna práca.

Kontrolou boli preverené kvalifikačné predpoklady sociálnych pracovníkov, ktoré sú potrebné na vykonávanie pracovných činností v oblasti sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách.

Kontrolou bolo zistené, že zamestnanec, konkrétne kultúrno-sociálny pracovník v roku 2013 nespĺňal kvalifikačné požiadavky podľa § 84 zákona o sociálnych službách, nakoľko mal ukončené len stredoškolské vzdelanie s maturitou a prácu sociálneho pracovníka vykonával bez absolvovania akreditovaného vzdelávacieho kurzu v rozsahu najmenej 150 hodín.

Príloha č. 1 zákona o sociálnych službách stanovovala maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných

zamestnancov na celkovom počte zamestnancov pre jednotlivé druhy zariadenia sociálnych služieb. Na zariadenie sa vzťahujú tzv. prechodné ustanovenia zákona o sociálnych službách, podľa ktorých tieto povinnosti je poskytovateľ sociálnej služby povinný splniť do 31.12.2015.

Tabuľka č. 2 Maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov

Druh zariadenia sociálnych služieb	Počet klientov	Počet zamestnancov	Počet odborných zamestnancov	Skutočný počet prijímateľov sociálnej služby na jedného zamestnanca	Skutočný percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov
ZpS	50	29,5	18	1,7	61 %

Zdroj: Organizačná štruktúra zariadenia za rok 2013

Zariadenie je zariadením sociálnej služby, v ktorom je viac ako 50 % fyzických osôb z celkového počtu prijímateľov sociálnej služby odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby so stupňom odkázanosti IV – VI. Preto v zariadení musel byť v súlade s prílohou č. 1:

- maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného zamestnanca – 2,0
- podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov minimálne – 52 %

Kontrolou bolo preukázané, že zariadenie spĺňalo podmienky stanovené v prílohe č. 1 zákona o sociálnych službách v roku 2013.

V záujme zvyšovania odbornej úrovne u všetkých pracovníkov riaditeľka zariadenia v roku 2013 zabezpečila nasledovné potrebné semináre, kurzy a školenia:

- pre sociálnych a zdravotníckych pracovníkov pravidelné odborné semináre pod vedením hlavnej sestry,
- pracovníci ekonomického úseku (vedúci ekonomicko-prevádzkového úseku, mzdový a personálny referent) sa pravidelne zúčastňovali v roku 2013 školení, ktoré boli zamerané na metodické usmernenia a legislatívne zmeny v práci účtovníka, personalistu a mzdového účtovníka v rozpočtových organizáciách,

Individuálne zvyšovanie kvalifikácie u pracovníkov:

- riaditeľka zariadenia a vedúca zdravotno-sociálneho úseku ukončili v roku 2013 štúdium na Slovenskej zdravotníckej univerzite – odbor MPH – odborník na riadenie vo verejnom zdravotníctve a manažér verejného zdravia,
- dve staničné sestry študovali na vysokej škole – odbor ošetrovateľstvo a v roku 2012 získali titul bakalár a pokračovali v roku 2013 v magisterskom štúdiu,
- jedna sestra ukončila špecializačné štúdium v odbore starostlivosť o dospelých v odboroch vnútorného lekárstva,
- vedúca sociálna pracovníčka – po dosiahnutí titulu magister v odbore sociálna práca v roku 2012 pokračovala v pedagogickom štúdiu na univerzite v Bratislave,
- dve opatrovatelky v roku 2013 ukončili akreditovaný kurz pre opatrovatelky.

Pre zvyšovanie odbornej úrovne a získavanie nových poznatkov sa pravidelne konali interné odborné semináre pre zdravotníckych a sociálnych pracovníkov pre obe organizačné súčasti GERIUM vedené vedúcou zdravotno-sociálneho úseku v spolupráci so všeobecnou lekárkou pre dospelých, ktorá zabezpečovala v zariadení ambulantnú všeobecnú zdravotnú starostlivosť.

Vedúca zdravotno-sociálneho úseku spolu so staničnými sestrami prednášali pre pracovníkov zdravotno-sociálneho úseku nasledovné odborné témy:

- Základné sociálne poradenstvo v práci sociálneho pracovníka v zmysle zákona o sociálnych službách,
- Špecifiká štandardov ošetrovateľskej starostlivosti,
- Medziľudské vzťahy a komunikácia medzi zamestnancami a občanmi,
- Ošetrovateľská starostlivosť v komunite,
- Kvalita života seniorov,
- Výhody pohybovej aktivity v seniorskom veku.

V prvom polroku 2013 sa v zariadení realizovala prostredníctvom externej firmy a pod vedením externého supervízora skupinová supervízia zameraná na kooperáciu a efektívnu komunikáciu pracovníkov sociálno-zdravotného úseku. Na základe odporúčania supervízora plánuje GERIUM do budúcnosti supervíziu zameranú na vypracovanie plánu supervízie a analýzu vzdelávacích potrieb zamestnancov.

Podľa § 84 ods. 8 zákona o sociálnych službách môže supervíziu vykonávať fyzická osoba, ktorá dosiahla vysokoškolské vzdelanie získané štúdiom v bakalárskom študijnom programe alebo magisterskom študijnom programe zameranom na sociálnu prácu, sociálnu pedagogiku, špeciálnu pedagogiku, liečebnú pedagogiku, psychológiu a ďalej absolvovala odbornú akreditovanú prípravu supervízora v oblasti sociálnej práce alebo poradenskej práce.

Kontrolou bolo preukázané, že externý supervízor, ktorý vykonával supervíziu v zariadení mal ukončené vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v odbore sociálna práca a tiež absolvoval akreditovaný 240 hodinový kurz „Supervízia v pomáhajúcich profesiách“.

Spôsob podávania a vybavovania sťažností v zmysle zákona NR SR č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach upravuje v zariadení interná smernica, ktorá je voľne prístupná vo vstupnej hale oboch organizačných súčastí GERIUM. Taktiež na rovnakom mieste bola umiestnená schránka na podávanie sťažností, postrehov, ale i pochvál pre klientov, ako aj pre príbuzných. Raz mesačne sa schránka otvárala za prítomnosti vedúcej zdravotno-sociálneho úseku a sociálneho pracovníka, ktorý na základe obsahu uvedenej schránky vykonal zápis.

Prípadné sťažnosti oznamujú občania ZPS priamo riaditeľke GERIUM, prípadne na Magistráte hlavného mesta SR v Bratislave, na oddelenie sociálnych vecí písomnou formou. Sťažnosti sa podávajú cez podateľňu ZPS, kde sa evidujú a občan dostane pri ich podaní o tom potvrdenie, ako i odpoveď v zákonom stanovenej lehote.

Do GERIUM v roku 2013 neboli doručené žiadne sťažnosti. Organizácia taktiež neevidovala žiadne nevybavené, či odložené sťažnosti.

Zariadenie prijalo pracovný poriadok, účinný od 01.01.2013, ktorý bol záväzný pre zamestnávateľa a pre všetkých jeho zamestnancov. Všetci jeho zamestnanci boli s jeho znením oboznámení a takisto im bol prístupný, nakoľko bol umiestnený aj na webovom sídle zariadenia. Pracovný poriadok bol vypracovaný za účasti zástupcov zamestnancov, prerokovaný zamestnaneckou radou. Kontrolou bolo preukázané, že pracovný poriadok bol

vypracovaný v súlade so zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

2. Miera efektívnosti, hospodárnosti a účinnosti, s akou zariadenie hospodári s verejnými finančnými prostriedkami a majetkom.

Kontrolná skupina overila, či zariadenie hospodáril podľa schváleného rozpočtu, sledovalo a analyzovalo svoje výdavky s cieľom zabezpečiť, aby nedochádzalo k plytvaniu finančných prostriedkov.

Domov dôchodcov GERIUM hospodáril v kontrolovanom období podľa schváleného rozpočtu príjmov a výdavkov. Rozpočet na rok 2013 bol schválený na základe uznesenia mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 897/2012 zo dňa 13.12.2012.

Tabuľka č. 3 Plnenie príjmov rozpočtu zariadenia (v eur)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	Plnenie (v %)
Príjmy rozpočtu spolu				
200 – Nedaňové príjmy spolu z toho:	120 000	120 000	127 254	106,0
210 – Príjmy z podnikania a vlastníctva			3 000	x
220 – Administratívne poplatky	120 000	120 000	124 223	103,5
230 – Nedaňové kapitálové príjmy	0	0	31	x
300 – Granty a transfery spolu	0	400	400	100

Zdroj: FIN 1-12 k 31.12.2013

Zariadenie v roku 2013 hospodáril s vlastnými príjmami, ktoré boli tvorené najmä úhradou klientov za bývanie a stravovanie.

V príjmovej oblasti bol na základe rozpisu ročného plánu určený limit 120 000 Eur. Plnenie príjmov zariadenia v sledovanom období na hodnotu 106 % bol spôsobený vyšším príjmom z poplatkov za pobyt a príjmom z podnikania, konkrétne za prenájom plochy na streche zariadenia v zmysle nájomnej zmluvy v sume 3 000 Eur za rok. V sledovanom období boli zariadeniu darované finančné prostriedky vo výške 400 Eur.

Tabuľka č. 4 Čerpanie výdavkov rozpočtu zariadenia (v eur)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť	Čerpanie (v %)
Výdavky rozpočtu	502 000	509 757	502 328	98,5
600 – Bežné výdavky z toho:	502 000	505 857	498 437	98,5
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy	233 000	251 200	251 200	100,0
620 – Poistné a príspevkov do	81 000	87 300	87 363	100,1
630 – Tovary a služby	187 000	166 357	159 063	95,6
640 – Bežné transfery	1 000	1 000	811	81,1
700 – Kapitálové výdavky		3 900	3 891	99,8

Zdroj: FIN 1-12 k 31.12.2013

Skutočné plnenie bežných výdavkov rozpočtu v roku 2013 bolo v sume 502 328 Eur, t.j. na 98,5 % a to najmä vďaka úsporám v rozpočte v položke tovary a služby, ktoré boli výsledkom verejného obstarávania najmä elektronickou aukciou a tým pádom získania najvýhodnejšej ponuky. Bežné výdavky na mzdy a odvody boli čerpané v sume 338 563 Eur, t.j. na 100 %. Vo výdavkovej oblasti rozpočtu na rok 2013 neboli rozpočtované žiadne kapitálové výdavky. Kapitálové výdavky vo výške 3 891 Eur boli použité na nákup hygienického zdvíhacieho hydraulického zariadenia na zabezpečenie manipulácie

s imobilnými a ťažko mobilnými prijímateľmi sociálnych služieb. Finančné prostriedky na nákup zariadenia boli vo výške 3 500 Eur poskytnuté z dotácie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „MPSVR SR“), zvyšok bol pokrytý vlastnými prostriedkami zariadenia.

Ďalej kontrolná skupina zhodnotila vzťah priemernej mesačnej úhrady od klientov k priemerným mesačným výdavkom zariadenia za klienta. Pri výpočte hodnôt za rok 2013 sa vychádzalo z počtu 50 obyvateľov k 31.12.2013. Spoluúčasť klienta tvorila v priemere 25,6 % z priemerných mesačných výdavkov na klienta, pričom priemerná výška starobných dôchodkov priznaných v minulom roku bola 450,34 € (podľa údajov sociálnej poisťovne).

Výšku úhrady za poskytovanie sociálnych služieb v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy stanovovalo všeobecne záväzné nariadenie č. 3/2011 z 28.04.2011 o úhradách za poskytovanie sociálnych služieb. Výška úhrady klienta sa odvíjala od sumy úhrady:

- za ubytovanie – v závislosti od veľkosti obytnej miestnosti a počtu klientov na izbe
- za stravovanie – podľa počtu odobratých jedál a typu stravy (racionálna, diabetická)
- za obslužné činnosti - pranie, žehlenie, upratovanie
- za odborné činnosti – podľa stupňa odkázanosti (IV. – VI.)

Podľa § 73 zákona o sociálnych službách musí prijímateľovi s celoročným pobytom v zariadení sociálnej služby mesačne zostať z jeho príjmu najmenej 20 % sumy životného minima, čo predstavuje sumu 39,62 Eur v roku 2013.

Tabuľka č. 5 Prehľad o výške priemernej úhrady a priemerných výdavkoch zariadenia

Rok	Priemerné mesačné výdavky na klienta*	Priemerná mesačná úhrada klienta	Spoluúčasť klienta
	(v eur)	(v eur)	(v %)
2013	830,73	212,74	25,6

Pozn. * priemerné mesačné bežné výdavky na klienta

MPSVR SR v zmysle § 71 ods. 6 zákona o sociálnych službách môže na základe zmluvy o poskytovaní finančného príspevku poskytovať finančný príspevok na financovanie sociálnej služby obci, ktorá poskytuje sociálne služby vo vybraných druhoch zariadení sociálnych služieb alebo obci, ktorá zriadila alebo založila vybrané druhy zariadení sociálnych služieb. V prípade zariadenia pre seniorov mohlo ministerstvo poskytnúť výšku finančného príspevku na jedno miesto v zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby na mesiac najviac vo výške 320 Eur, čiže 3 840 Eur na rozpočtový rok na jedno miesto.

Kontrolou bolo zistené, že ZpS Pri Trati bol celkovo poskytnutý finančný príspevok od MPSVR SR vo výške 192 000 Eur, čo predstavovalo sumu ročného finančného príspevku na 50 miest v zariadení, ZpS Smolnícka vo výške 115 200 Eur, čo predstavovalo finančný príspevok na 30 miest a príspevok ZOS vo výške 130 560 Eur, čo predstavovalo príspevok na 34 miest. Finančný príspevok bol vyplácaný štvrťročne vo výške 25 % zo sumy uvedenej v zmluve o poskytovaní príspevku. Nevyčerpaný zostatok vo výške 1 388,71 bol vrátený MPSVR SR.

Zariadenie ako účtovná jednotka pri vedení účtovníctva v roku 2013 postupovala v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve, ktorý upravuje rozsah, spôsob a preukázateľnosť vedenia účtovníctva a rozsah, obsah a preukázateľnosť účtovnej závierky.

GERIUM viedlo účtovníctvo za účtovnú jednotku ako celok. Účtovným obdobím bol kalendárny rok. Účtovná jednotka vykazovala účtovné prípady v období, s ktorým časovo a vecne súviseli.

Kontrolná skupina skontrolovala náležitosti účtovných dokladov v zmysle § 10 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve na vzorke 11 obchodných prípadov.

Preverení účtovníctva neboli zistené nedostatky.

K 31.12.2013 neevidovalo zariadenie žiadne krátkodobé ani dlhodobé pohľadávky. Zároveň žiadny klient nemal voči zariadeniu podlžnosti.

Zariadenie GERIUM je podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZVO“) verejným obstarávateľom a pri zadávaní zákaziek na dodanie tovarov, uskutočnenie stavebných prác a poskytovanie služieb je povinné používať postupy tohto zákona.

V kontrolovanom období malo zariadenie prijatú a účinnú smernicu na verejné obstarávanie v ktorej mala upravené všetky postupy pri verejnom obstarávaní.

Z predloženej evidencie vykonaného verejného obstarávania v kontrolovanom období bol uskutočnený výber vzorky neštatistickou metódou na základe úsudku kontrolóra s prihliadnutím na výšku zákaziek. Vybraná vzorka obsahovala štyri zákazky s nízkou hodnotou podľa § 102 ZVO za prvý polrok roka 2013 a štyri zákazky podľa § 9 ods. 9 ZVO po 01.07.2013. Kontrolou bolo preukázané, že pri všetkých preverovaných zákazkách si verejný obstarávateľ splnil povinnosti vyplývajúce zo ZVO.

3. Úroveň poskytovaných sociálnych služieb v zariadení pre seniorov

Úroveň kvality života seniorov v zariadení pre seniorov.

Dotazníky boli distribuované a klientmi vyplňané dňa 24.07.2014 v spolupráci so sociálnymi pracovníkmi. Prieskum dotazníkovou formou bol realizovaný na vzorke 30 klientov vo vekovej kategórii od 62 do 94 rokov, pričom priemerný vek bol 79,9 roka. Dotazník vyplnilo 22 žien a osem mužov. Vzorku respondentov so základným vzdelaním tvorilo 10 respondentov, so stredným vzdelaním bez maturity deväť respondentov, so stredným vzdelaním s maturitou osem respondentov a napokon traja respondenti s vysokoškolským vzdelaním. Štatisticky 83 % respondentov označilo ako miesto pôvodného bydliska Bratislavu. Z analýzy rodinného stavu respondentov vyplynulo že až 70 % tvorila skupina ovdovených obyvateľov.

Na základe sformulovaných cieľov a teoretických poznatkov vychádzajúcich z predbežnej štúdie boli stanovené nasledujúce kľúčové otázky kontroly (hypotézy), týkajúce sa úrovne kvality života v zariadeniach pre seniorov:

- Predpokladalo sa, že klienti prežívanie svojho života v zariadení hodnotia na veľmi dobrej úrovni
- Predpokladalo sa, že klienti sú s úrovňou dodržiavania ľudských práv a slobôd v zariadení dostatočne spokojní.
- Predpokladalo sa, že klienti vykazujú dostatočnú spokojnosť s prežitým vlastným životom
- Predpokladalo sa, že klienti vykazujú dostatočnú spokojnosť so svojim zdravím

Na základe dotazníkového prieskumu sa potvrdila len hypotéza týkajúca sa hodnotenia kvality života klientov v zariadení na veľmi dobrej úrovni. Zvyšné hypotézy sa nepotvrdili. Klienti sa v dotazníkoch vyjadrili, že sú s dodržiavaním ľudských práv a slobôd v zariadení, ďalej s prežitým vlastným životom a so svojím zdravím, spokojní na veľmi dobrej úrovni.

Úroveň spokojnosti príbuzných s poskytovanou starostlivosťou o rodinných príslušníkov umiestnených v zariadení pre seniorov.

Na vyhodnotenie bolo odovzdaných celkovo 46 dotazníkov z celkového počtu distribuovaných 60 dotazníkov, čo predstavovalo návratnosť 76,67 %. Rodinný príslušník sa v dotazníkoch vyjadrili, že sú veľmi spokojní s poskytovanou starostlivosťou o rodinných príslušníkov umiestnených v zariadení pre seniorov, ďalej poskytované sociálne služby majú podľa nich priaznivý vplyv na pohodu a spokojnosť ich rodinného príbuzného. Z dotazníka vyplynulo, že zariadenie sprostredkováva kontakt medzi klientom a jeho rodinným príslušníkom. Všetky stanovené hypotézy sa potvrdili.

Spokojnosť zamestnancov s pracovnými podmienkami v zariadení pre seniorov.

Úroveň kvality poskytovaných sociálnych služieb klientom v zariadeniach sociálnych služieb je vo veľmi veľkej miere ovplyvnená odborným prístupom a osobnou angažovanosťou personálu, predovšetkým odborného personálu.

Cieľom dotazníka bolo zistiť existenciu syndrómu vyhorenia u odborných zamestnancov v zariadení, so zameraním sa na stav emocionálnej vyčerpanosti, depersonalizácie a osobnej nespokojnosti vyplývajúcej z práce s klientom.

Emocionálna vyčerpanosť je považovaná za základnú zložku syndrómu vyhorenia. Prejavuje sa stratou chuti do života, nedostatkom síl k akejkoľvek činnosti, stratou motivácie pre činnosť a podobne.

Stav emocionálnej vyčerpanosti u odborných zamestnancov sa predpokladal na vysokom stupni. Dotazníkovým výskumom sa tento predpoklad nepotvrdil a stupeň emocionálnej vyčerpanosti u všetkých sledovaných odborných zamestnancoch dosiahol na základe bodovej škály nízku úroveň emocionálnej vyčerpanosti.

Druhým faktorom syndrómu vyhorenia je strata úcty k druhým ľuďom, tzv. depersonalizácia (odosobnenie). Predpokladalo sa, že zamestnanci dosahujú mieru odosobnenia na strednej úrovni. Z dotazníkov však vyplynulo, že traja zamestnanci dosiahli veľmi nízky stupeň a jeden pracovník nízky stupeň depersonalizácie.

Tretí faktor syndrómu vyhorenia je osobná nespokojnosť, ktorá sa prejavuje stratou chuti do života, nedostatkom síl akejkoľvek činnosti a stratou motivácie pre prácu. V oblasti osobnej nespokojnosti odborných zamestnancov v rámci výskumu syndrómu vyhorenia sa taktiež nepotvrdil predpoklad. Podľa bodového ohodnotenia iba jeden zamestnanec pociťuje veľmi nízky stupeň osobnej nespokojnosti. Zvyšní traja odborní zamestnanci boli na základe odpovedí zaradení do skupiny s nízkym stupňom osobnej nespokojnosti.

Dotazníkovým prieskumom bolo zistené, že všetci odborní pracovníci na základe dosiahnutých bodov boli zaradení do skupiny s nízkym stupňom vyhorenia, čo má pozitívny vplyv na kvalitu poskytovaných služieb v zariadení.

Úroveň administratívnych podmienok kvality poskytovaných služieb v zariadení pre seniorov.

Na základe záverov uskutočnenej predbežnej štúdie kontrolná skupina vychádzala z predpokladu, že zariadenie dosahuje veľmi dobrú úroveň dodržiavania administratívnych podmienok kvality poskytovania služieb. Na základe bodového hodnotenia z dotazníka bola hypotéza vyvrátená. Zariadenie dosahuje priemernú úroveň dodržiavania administratívnych podmienok kvality poskytovaných služieb.

Analýza pracovných činností odborných pracovníkov.

V domove dôchodcov pracovali počas výkonu kontroly traja sociálni a jeden rehabilitačný pracovník. Výsledky z dotazníkov určených pre sociálnych pracovníkov potvrdili iba jednu kľúčovú otázku (hypotézu) o nízkom stupni vykonávania individuálnej práce v skupine sledovaných pracovníkov. Zvyšné dve kľúčové otázky ohľadom vysokého stupňa vykonávania administratívnych činností v skupine sledovaných pracovníkov a ani o strednom stupni vykonávania pomoci pri sebaobslužných činnostiach klientov sa nepotvrdili.

U rehabilitačného pracovníka sa potvrdila kľúčová otázka o nízkom stupni vykonávania individuálnej práce. Druhá hypotéza predpokladala stredný stupeň vykonávania pomoci pri sebaobslužných činnostiach klienta. Podľa bodového vyhodnotenia sa výsledok nachádzal na hranici medzi stredným a vysokým stupňom vykonávania pomoci pri sebaobslužných činnostiach klienta.

Úroveň hospodárenia v zariadení pre seniorov.

Úroveň hospodárenia v zariadení na základe výstupov z dotazníka bola hodnotená na veľmi dobrej úrovni. Kontrolovanému subjektu sa podarilo v roku 2013 šetriť rozpočtové prostriedky hlavne vďaka úspornému a efektívnemu čerpaniu, ktoré bolo výsledkom procesu verejného obstarávania. Hlavným kritériom pre výber vo verejnom obstarávaní pri zákazkách s nízkou hodnotou a jednoduchých zákazkách bolo kritérium najnižšej ceny. V prípade verejného obstarávania na zabezpečenie stravovacích služieb k výhodnej cene prispela aj elektronická súťaž, v ktorej sa cena za poskytované služby výrazne znížila.

Celkové hodnotenie podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Na základe výsledkov z jednotlivých dotazníkov, ďalej preverených podmienok fyzickou obhliadkou v zariadení, z rozhovorov s klientmi a zamestnancami, kontrolná skupina hodnotí kvalitu poskytovania sociálnych služieb na veľmi dobrej úrovni.

Zhrnutie

Vykonanou kontrolou bolo zistené porušenie:

Zákona o sociálnych službách, tým že:

- sociálny pracovník v roku 2013 nespĺňal kvalifikačné požiadavky podľa § 84 zákona o sociálnych službách, nakoľko mal ukončené len stredoškolské vzdelanie s maturitou a prácu sociálnu pracovníka vykonával bez absolvovania akreditovaného vzdelávacieho kurzu v rozsahu najmenej 150 hodín.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa: 10.10.2014

Ing. Marián Bublávek
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Kamila Husková
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 16.10.2014

PhDr. Miroslava Čembová
riaditeľka GERIUM